

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Delbetänkande Digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)

Fi2017/01289/DF

Sammanfattning

Försäkringskassan ställer sig i huvudsak positiv till innehållet i betänkandet. Det svar som lämnas avser de områden där myndigheten antingen avstyrker utredningens förslag eller bedömer att de behöver utredas vidare.

- Försäkringskassan delar utredningens bedömning om behovet av en förvaltningspolitik med konkreta mål för utvecklingen av den digitala förvaltningen, men ser en risk att styrningen blir alltför detaljerad. Styrningen bör utgå från dagens principer för myndighetsstyrning där regeringen styr övergripande och de statliga myndigheterna ansvarar för utförandet.

Försäkringskassan anser att det inte räcker att myndigheterna samordnar sig utan att även departementen behöver arbeta mer strukturerat och samlat för bidra till att öka graden av digitalisering inom det offentliga.

- Försäkringskassan ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om en samlad aktör men anser att ansvaret ska avgränsas till att främja och stödja utvecklingen av den grundläggande nationella digitala infrastrukturen. Detta då det framförallt är inom detta område insatserna behövs.

Försäkringskassan bedömer att det behövs en fördjupad utredning kring hur digitaliseringen av det offentliga kan och ska hanteras kopplat de trender och samhällsförändringar som digitaliseringen för med sig.

- Försäkringskassan avstyrker förslaget om att inrätta ett råd för digitaliseringssamverkan. Försäkringskassan anser inte att det behövs detaljerad särreglering avseende digitaliseringssamverkan.
- Försäkringskassan avstyrker förslaget om att Skatteverket ska ta fram riktlinjer angående vilken typ av meddelanden som myndigheter bör skicka genom Mina meddelanden. De enskilda myndigheterna torde vara bäst lämpade att bedöma vad som är relevant information för dem att skicka till sina mottagare.
- Försäkringskassan avstyrker förslaget till finansiering av det samlade ansvaret för digital infrastruktur och digitala tjänster genom användning av den fördelningsnyckel som ESV utvecklat. Försäkringskassan förordar istället att den föreslagna verksamheten finansieras via medel från den centrala statsbudgeten.

4 Ett samlat ansvar – bedömningar och förslag

4.1 Sverige har halkat efter

Utredningen konstaterar att Sverige har halkat efter jämförbara länder när det gäller digital förvaltning. Försäkringskassan skulle vilja nyansera denna bild. Även om det finns undersökningar som pekar på att Sverige halkat efter något är bilden inte entydig. Sverige rankas fortfarande förhållandevis högt i många undersökningar. Vi bedömer att Sverige har goda förutsättningar att kunna dra nytta av digitaliserings möjligheter inom den offentliga förvaltningen, genom att det t.ex. finns en god grundläggande infrastruktur och olika register med hög kvalitet.

Utredningen konstaterar vidare att den främsta orsaken till att Sverige halkat efter är det medvetna valet att delegera ansvaret för arbete med e-förvaltning. Försäkringskassan anser att det snarare beror på avsaknaden av en konkret målbild och strategi för digitaliseringen av det offentliga, vilket utredningen också pekar på.

4.4 Förvaltningspolitik för en nationell digital infrastruktur

Försäkringskassan delar utredningens bedömning om att det behövs en förvaltningspolitik med konkreta mål för utvecklingen av den digitala förvaltningen. Samtidigt är det viktigt att styrningen och målen utformas på ett sätt som främjar och drar nytta av myndigheternas egenansvar men också samlade förmåga att på ett effektivt sätt bidra till den inriktning och utveckling som krävs för att uppnå fastställda mål. Vi ser annars att det finns en risk att styrningen blir alltför detaljerad. Styrningen bör utgå från den myndighetsstyrningsprincip vi har i Sverige där regeringen styr övergripande medan de statliga myndigheterna ansvarar för utförandet, d.v.s. i linje med befintliga styrstrukturer.

Försäkringskassan anser även att det inte räcker att myndigheter samordnar sig för att det ska uppnås en högre grad av digitalisering inom det offentliga, utan även departementen behöver arbeta mer strukturerat och samlat kring frågan.

4.4.1 Behovet av tydliga och styrande mål

Försäkringskassan avstyrker förslaget om att regeringen ska lägga fast ett tydligt och styrande mål för när digital förvaltning ska vara genomförd inom staten. Vi anser inte att det bör finnas separata mål kring en digital förvaltning jämfört med förvaltningen i övrigt. Myndigheternas uppdrag och verksamhet styrs redan utifrån gällande författningar, regeringsbeslut m.m. Vi ser inte digitaliseringen som ett styrande mål i sig utan snarare som ett verktyg som bidrar till att uppnå myndighetens övergripande verksamhetsinriktning (internt perspektiv), och som en kraft som transformerar samhället i övrigt (externt perspektiv).

4.5.1 Ett samlat ansvar för digital infrastruktur och digitala tjänster

Försäkringskassan ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag om att samla ansvaret för digital infrastruktur och digitala tjänster till en ansvarig myndighet som syftar till att bidra till en effektivare styrning för att det offentliga ska uppnå av regeringen och riksdagen fastställda mål. Samtidigt föreslår

utredningen att myndigheten med det samlade ansvaret ska ansvara för en rad olika områden som infrastruktur, tjänster, standardisering, stabs- och stödfunktioner m.m. Försäkringskassan anser att det samlade ansvaret ska vara avgränsat till att främja och stödja utvecklingen av den grundläggande nationella digitala infrastrukturen. Motivet är att detta är det område som vi framförallt bedömer att det behövs insatser, samtidigt som det skapar ett tydligt fokus för den myndighet som får ansvaret. Detta torde i sin tur bidra till att ansvarig myndighet snabbare kan utveckla sin förmåga och sitt ansvar.

Försäkringskassan avstyrker att det i uppdraget ska ingå att säkerställa att myndigheterna har tillgång till en ändamålsenlig infrastruktur när det gäller standarder, gemensamma begrepp eller liknande krav som ska vara gemensamma för elektroniskt informationsutbyte. Standarder skapas och upprätthålls ofta gemensamt genom samverkan, bland annat via olika samordningsorganisationer. Utifrån detta skulle det vara svårt för en myndighet med ansvar för digital infrastruktur och digitala tjänster att säkerställa att det finns ändamålsenliga standarder för elektroniska informationsutbyten. Vi föreslår istället att den ansvariga myndigheten får i uppdrag att följa förvaltningen och utvecklingen av de standarder och gemensamma begrepp som krävs för elektroniskt informationsutbyte, samt att främja att myndigheter använder sig av relevanta standarder och gemensamma begrepp.

Fler och fler områden ”digitaliseras”, vilket föranleder frågan om vad en myndighet med ansvar för digitaliseringsfrågor faktiskt ska ansvara för. Utredningen har i många analyser sin utgångspunkt i de förutsättningar som finns idag. Utifrån detta bedömer Försäkringskassan att det behövs en fördjupad utredning kring hur de trender och samhällsförändringar som digitaliseringen för med sig ska hanteras inom den offentliga förvaltningen.

4.5.9 Ska finnas ett råd för digitaliseringssamverkan

Försäkringskassan avstyrker förslaget om att inrätta ett råd för digitaliseringssamverkan. Försäkringskassan anser inte att det behövs en detaljerad särreglering avseende digitaliseringssamverkan. Redan idag finns grundläggande krav på myndigheterna att samverka samt strukturer som stödjer samverkan mellan myndigheter. Samverkan bör utgå från de behov som myndigheterna själva identifierat. Exempelvis finns redan idag utvecklade samverkansmodeller från bland annat E-delegationen och eSam som främjar samverkan baserat på myndigheternas behov, ansvar och engagemang. Därtill finns flera olika råd kopplade till digitaliseringssamverkan.

6 Mina meddelanden – bedömningar och förslag

6.1.3 Inför en rätt för enskilda och företag att få myndighetspost elektroniskt

Försäkringskassan ställer sig positiv till att enskilda ges en tydlig rätt att få sin post från myndigheter elektroniskt genom Mina meddelanden. Utredningen menar att de

flesta enskilda idag har mobiltelefon, dator eller surfplatta med uppkoppling till internet. Vi vill här understryka att för att kunna läsa sin post i Mina meddelanden krävs en säker identifiering (e-legitimation) och det finns idag enskilda personer och företag som inte har möjlighet att få en e-legitimation. Om det ska vara en rättighet att ta del av sin myndighetspost elektroniskt via Mina meddelanden måste det offentliga säkerställa att det finns en möjlighet för alla att kunna identifiera sig säkert på ett erforderligt sätt.

Försäkringskassan bedömer att myndigheten kommer att ha möjlighet att leverera all relevant myndighetspost genom Mina meddelanden inom ett par år.

Utredningen anger att det kan finnas särskilda undantag från föreslagen rättighet för enskilda och företag att få myndighetspost elektroniskt. Försäkringskassan anser därför att det behöver göras tydligt i föreslagen förordning vilka orsaker som kan utgöra skäl för regeringen att lämna dispens till statliga myndigheter avseende åtagandet att skicka myndighetspost elektroniskt.

6.1.5 Myndighetspost, information eller spam

Försäkringskassan avstyrker förslaget om att Skatteverket ska ta fram riktlinjer angående vilken typ av meddelanden som myndigheter bör skicka genom Mina meddelanden. Även om det finns liknande typer av information som olika myndigheter kommunicerar så behöver kommunikationen även beakta till exempel enskildas och företags specifika förutsättningar och behov. Den enskilda myndigheten är bäst lämpad att bedöma vad som är relevant information för myndigheten att skicka till sina mottagare.

7 Konsekvensanalys

7.1 Förslaget om en myndighet med samlat ansvar

Försäkringskassan avstyrker förslaget till finansiering av det samlade ansvaret för digital infrastruktur och digitala tjänster genom användning av den fördelningsnyckel som ESV utvecklat som baseras på de statliga myndigheternas kostnader för personal. Att delfinansiera det samlade ansvaret för digital infrastruktur och digitala tjänster enligt utredningens förslag innebär kostnader för Försäkringskassan och vi skulle då behöva prioritera bort andra utgifter. Försäkringskassan förordar istället att den nya verksamheten i form av ett samlat ansvar för digital infrastruktur och digitala tjänster finansieras via medel från den centrala statsbudgeten.

Datum
2017-06-22

Vår beteckning
Dnr 022365-2017
Er beteckning
Dnr Fi2017/01289/DF

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Ann-Marie Begler i närvaro av rättschef Eva Nordqvist, avdelningschef Per Eleblad, verksamhetsutvecklare Ylva Sjösten och verksamhetsutvecklare Markus Bill, den senare som föredragande.

Ann-Marie Begler

Markus Bill

